5

CATALOGVS
EXHIBENS
APPELLATIONES
ET
DENOMINATIONES
OMNIVM POTVS GENERVM,
QVAE
OLIM IN VSV FVERVNT
ET
ADHVC SVNT
PER TOTVM TERRARVM ORBEM,
QVOTQVOT ADHVC
REPERIRE POTVIT

AVTOR
FRANC. ERNEST. BRüCKMANN,
MED. DOCT. ET PRACT. BRVNSV.

Helmstadl,
TYPIS SALOMONIS SCHNORRII.
ANNO MDCCXXII.

SERENISSIMI BRVNSVICENSIVM AC LVNEBVRGENSIVM DVCI A CONSILIIS SANCTIORIBVS

VIRO

ILLVSTRISSIMO, REVERENDISSIMO, GENEROSISSIMO ATQVE EXCELLENTISSIMO,

CONRADO DETLEFFO DE DEHN,

COLLEGII RERVM COENOBIALIVM DIRECTORI ET S. BLASII BRVNSVIGAE DECANO, HEREDITARIO IN WENDHVSA, SCHENINGA, ET RIDDAGSHVSA &c.

DOMINO MEO AC PATRONO GRATIOSISSIMO

PROSPERITATEM PERPETVAM.

ILLVSTRISSIME, REVERENDISSIME, GENEROSISSIME ATQVE EXCELLENTISSIME VIR,

DOMINE AC PATRONE GRATIOSISSIME,

Vamvis opuſculum præſens de variis per univerſum terrarum orbem potionum generibus tenue atque exiguum omnino ſit, nec, ſi genus

ſermonis ſpectes, dignum magnopere, quod in tanti VIRI oculos prodeat; aſt vero tamen cum idem, ſi cetera deſint, materiæ & ipſius rei humanæ neceſſitas non parum commendare videatur, facere non poſſum, quin illi TVVM, DOMINE AC PATRONE GRATIOSISSIME, illuſtriſſimum nomen in gratæ mentis vicem præſcribam. Neque enim putavi, meum hunc qualemcunque laborem ad ullum magis pertinere alium, quam ad TE, quem, ſi a Deo diſceſſero, maximum mihi habere Patronum videor. Siquidem haud ita pridem

SERE-

SERENISSIMO PATRIAE PATRI, DOMINO longe CLEMENTISSIMO, ſubjectisſimum deſiderium meum aperuiſti, atque commendationem ad nobilisſimum Senatum Brunſvicenſem procuraſti; nec, qui oculus, cor ac manus es SERENISSIMI DVCIS, in Guelphorum ſede regentis, unquam, ceu ſpero, me deſeres, ſed ad me ornandum & augendum gratioſas porro cogitationes adhibebis. Interim Deus TE ſervet, PATRONE GRATIOSISSIME, & conſiliis TVIS proſperos eventus, operibus felices

pro-

progreſſus, nomini illuſtriſſimo æternitatem, vitæ denique longævitatem, læta cum ſanitate conjunctam, faventiſſime largiatur. Brunſvigæ e Muſeo meo die 5. Augusti, Anno MDCCXXII.

Siſti-

S*istimus* TIBI *hic*, LECTOR BENEVOLE, *Catalogum omnium ab avis atque atavis memoratorum & quondam usitatorum olim potionum generum, quotquot nobis, veterum scripta sedulo ruminantibus, reperire licuit; praeter obsoleta autem & abolita, quae solo nomine tantum apud nos supersunt genera, hae perbreves paginae etiam recentiorum apud omnes ferme & singulas orbis nationes alimenta potulenta liquida & cerevisias ante oculos* TIBI *ponunt & objiciunt. Videre sic licet uno quasi intuitu, paucisque his pagellis omnia potulenta specificis suis & propriis nominibus, quae partim ab inventoribus v. g. Breyhahna, partim a colore v. g.*

cerevisia ruffa, alba, nigra, Black; partim a consistentia v. g. Oehl, Menschenfett, cerevisia tenuis, partim ab animalibus brutis v. g. Guckuch, Mumia; partim a generositate v. g. Bieth den Kärl; partim ab ingredientibus primariis v. g. cerevisia Betulina, Borraginata, Hordeacea, Lupulata, Miliaris, Secalina, Siliginea, Granatum, Pomatium, Piratium; partim a loco natali & patria, v. g. Dorffteuffel, Zerbestana, Gardelegia; partim a fluminibus & aqua, v. g. Gosa; partim ab effectu, si nempe nimis justa dosi potantur, v. g. Mordt und Todtschlag, &c. indepta sunt. Quibusdam cerevisiis inhonesta satis & vilia imposuerunt nomina v. g. Wittenkiel, Lumpenbier &c. quibusdam vero satis nobiles

biles

biles dederunt denominationes, ſic proſtant potus Domini, quem Knieſenack vocant, Iſraël, &c. Præter appellationes autem & cognomina, pauca de etymologia & viribus medicis aliisque qualitatibus addere placuit, licet verbis breviſſimis, ſi vita autem ſuppetierit, Deusque vires conceſſerit, animus nobis eſt, paulo exactius & fuſius omnes, quotquot adhuc in uſu quotidiano ſunt & bibuntur, cereviſias & potionum genera juxta ac ſpecies examinare & deſcribere, quoad patriam nempe, locosque natales, etymologiam, qualitates phyſicas, ingredientia, frumentum, malthum, aquam, lupulum & ejus ſuccedanea, feces & flores, durationem, virtutes medicas, uſum tum ſalubrem, tum inſalubrem & noxium,

 mo-

modum bibendi & dosin &c. Tu vero,
LECTOR BENEVOLE,
- - - - si quid rectius istis
Noveris, expromes. Si non, his utere mecum.
Vale reliquum ex voto, &, si necesse est, candide me mone. Gratus id accipiam, &, si rectiora monstraveris, Te sequar

Brunſvigæ die
5. Aug. 1722.

AVTOR.

CATA-

CATALOGVS
EXHIBENS
APPELLLATIONES ET DENOMINATIONES
OMNIVM POTVS GENERVM.

A.

BATII, eſt potus Braſilianorum ex Milio.

ACIDVLÆ, ſunt aquæ minerales ſaporis acidi e terra ſcaturientes, quæ a multis per æſtatem noſtris in regionibus, partim adrepentes morbos antevertendi, vulgo præſervandi corpus intentione a morbis, partim ſanitatis recuperandæ gratia in morbis chronicis, partim etiam ad gratiam tantum bibuntur.

ACVA, eſt potus in Regno Peru maximi uſus ex oryza paratus.

ÆEL, eſt potus Anglorum ex frumento, & inprimis tritico ſine lupulo, cujus loco interdum ſal vel calcem vivam cereviſiæ ſuæ admiſcent.

AIGLEVCOS, eſt muſtum arte a fermentatione prohibitum, vulgo Stummer-Wein; ſed potantium ſanitati valde nocivum, dum fermentationem demum graviſſimam in maſſa ſanguinea efficere & ciere ſolet.

ALA, idem potus AEL, vocatur etiam ALE.

ALFOCA, potus eſt Arabibus uſitatus, confectus ex frugibus.

ALFVCA, idem potus ac Alfoca Arabum.

ALICKLAVS ſive ALTE-CLAVSS, eſt cereviſia Brandenburgenſis, craſſa ac bene

bene nutriens, ſed quoniam ſtupidos, torpidos ac ſomniculoſos reddit homines, dicitur der alte-Clauſs, boni alias ſaporis.

AQVA SIMPLEX DVLCIS, protoplaſtorum noſtrorum ſeu primorum in mundo mortalium fuit potus, qui etiam adhuc hodie variis in locis ob cereviſiæ vel vini defectum, vel ignorantiam, vel propter lubitum & conſuetudinem, vel propter ſanitatem, vel propter inopiam & paupertatem, vel leges, quæ alia potus genera in certis regionibus prohibent, a multis ſubjectis bibitur, & eſt ſane potus ſanitati maxime conducens.

AQVA FLVVIALIS, inſuavis ſane potus partim ob piſcium domicilium, partim quia ex omnis generis profluentibus aquis, & pluviali, & nivali, & fontana,

& reliquis conſtat, ſordibus plerumque inquinata.

AQVA HORDEACEA nihil aliud eſt, quam cereviſia tenuis & ſecundaria, quam vocant Dünne Bier.

AQVA MELLITA, potus fuit veterum ex aqua & melle.

AQVA MVLSA, vide Melicratum.

AQVA SACCHARATA, vide Hydroſaccharum.

AQVA VITÆ, eſt ſpiritus vini ſuper aromata & aromatica v. g. Cinnamomum, Aniſum, Cuminum &c. cohobatus & rectificatus.

ARACH, eſt potus Æthiopum acidiuſculus ex Tamarindorum fructu.

ARACK, eſt ſpiritus vini Æthiopum ex Oryza deſtillatus.

ARACLE, eſt vinum Javenſium ex Oryza.

ARAKA, dicitur Tartaris lac ſublimatum, quod in conviviis hoſpitibus ſuis honoratioribus, ut nos vinum, porrigunt.

B.

BALNEA, fuerunt vilis potus in Græcia & inſuavis valde, ex frumenti pauca parvaque quantitate, additis radicibus quibusdam herbisque, decoctus; hinc proverbium: Es ſchmeckt als Badewaſſer.

BENICKEN, eſt potus haud adeo ingratus in Lüneburgenſium civitate.

BERIA, ſic Germanorum cohors omnia ex frumento cum aqua parata & fermentata potionum genera comuni vocabulo, ſuo Teutonico idiomate, vocat.

BIERA, idem ac Beria.

BIERE A BOVTEILLES, vide Bottelbier.

Bieth den Kärl ſeu Bitenkeerl, eſt cerevisia Beitzenburgenſis in Ducatu Mecklenburgico, generoſa valde ac facile caput petens.

*B*ira & *B*iria, idem ac Beria.

*B*lack, eſt potus civitatis Colbergenſis Pomeraniæ, forſan a colore obſcuro ad nigredinem vergente Black, qvod Germanis idem ac atramentum ſcriptorium denotat, ſic appellatus.

Bockhänger, *B*ockhinger, eſt cerevisia Wollinenſis, generoſa, caput petens ac facile inebrians, crapulam plerumque poſt ſe relinquens.

Bottelbier, Batavis & Anglis maxime familiaris, vaſis vitreis & lagenis ſive urnis fictilibus includi ſolitā, ſpumoſa valde ac flatulenta; in ipſis his urceis non ceſſat fermentarē, quamvis tunc demum, ubi aperiturū, men-

obturamentum, uno impetu tota quantitas in ſpumam exundat & ex vaſis effluit; flatulentiam corrigere ſtudent, dum in coctione aromata & aromatica addunt, vel ſaltim vaſis indunt; Gallis BIERE A BOVTEILLES audit; Choleram ex continuo ejus uſu in viro quodam ſexagenario Ducatus hujus obſervavimus, qui cum morte intra ſpatium duorum dierum vitam commutavit. Vide de hac cereviſia Georg. Erneſt. Stahlii Zymotechniam fundamentalem ſeu fermentationis theoriam generalem, quæ Halæ Saxonum Anno 1697. in lucem prodiit. Cap. X. p. 74.

BOZA, eſt quædam potus ſpecies apud Turcas ex Milio confecta.

BRACHA, eſt cereviſia vel potus Ruthenorum ex Milio.

BRAG-

BRAGGA, eſt potus feculentus ex Oryza, quem Tartari, Perſiæ confines, teſte Adamo Oleario, in frequenti uſu habent.

BREYHANA, cereviſia Saxoniæ inferioris alba, primum Hannoveræ a ſervo cujusdam Hamburgenſis Zythopeptæ, cui cognomen Cort vel rectius Conradus Breyhan, cocta; Hiſtoria de inventione ſequentem in modum refertur: Ditiſſimum nempe quendam Hamburgenſem mercatorem Hannoveræ per tempus aliquod vixiſſe, qui vero ob corporis ſui conſtiſtitutionem vel conſuetudinem etiam præter Hamburgi coctam nullam bibere potuit cereviſiam; cum vero magnis ea Hannoveram nunquam non afferri oportuerit ſumtibus, conſilium iniit, petere Hamburgo Zythopeptam

peptam quendam, quod etiam factum fuit, & Conradus Breyhan, patria ſua Hamburgenſi valedicta, Hannoveram adiit; ibique domo quadam cereviſiæ braſſationi apta, quam bratiatorium vocant, reliquisque machinis ad hanc & inſtrumentis ſibi comparatis, prima vice anno poſt nativitatem Chriſti 1526. cereviſiam Hamburgenſem Hannoveræ bibendam, dedit, quæ ſapore tamen, reliquisque qualitatibus, licet optimis, toto tamen cœlo ab Hamburgenſium potu diſtabat; cereviſia cum eſſet jucundiſſima, non deſiit inventor ulterius eam coquere, ita, ut tandem hoc potionis genus a primo inventore, ſuum deinde adeptum ſit nomen, & hodie adhuc in inferiori Saxonia in perpetuam ejus nominis memoriam &

gloriam Breyhana vocitetur. Poſtea & aliæ urbes, uti ſunt Brunsviga, Quedelinburgum, Helmſtetum, Gvelpherbytum, Halberſtadium & plurimæ aliæ periculum fecerunt & ad modum ſæpius dicti Conradi Breyhani cereviſiam albam coqui curarunt, inter quas Halberſtadienſis & Gvelpherbytana reliquis omnibus palmam præripiunt; ſunt, qui dictum hunc potum volunt a calore, quo etiam gallum coquere poſſint, quaſi Breu den Hahn, darin man einen Hahnen oder Huhn abbrühen könte / ſed nobis prior recitata etymologia magis veritati conſentanea videtur, cum ſic omnes cereviſiæ Breuhahnæ dici mereantur, omnes enim, dum coquuntur, tantum præ ſe ferunt æſtum, ut facillimo negotio gallum iis non de-
plu-

plumare ſolum, ſed & coquere non nequeamus. Cerevisia eſt alias nutritiva, ſanitati convenit & ſuaviſſimum rite cocta habet ſaporem; unde verſus cujusdam lepidi Poëtæ, qui, (ex relatione aliorum habemus) in cella quadam cereviſiaria Hannoverana inciſi lapidibus exſtarent, legi merentur, ſunt autem ſubſequentes:

Grandia ſi ſummo fierent convivia cœlo,
Breyhanam ſuperis Juppiter ipſe daret.

Wenn in den Himmel ſolt ein groſſes Gaſtmahl werden/
So hohlte Jupiter den Breyhahn von der Erden.

Brvm, eſt potus in India Orientali ruber, ex Oryza paratus.

Brvse Pvse, alii ſcribunt Bvse, coqui-

quitur Osnabrugi in Westphalia.

BRYTVM, sic Ahenæo, dicitur potus hordeaceus, a βρύω quod est scaturio, germina emitto.

BVFF, est potus Halæ Saxonum, quem insalubrem venditant.

BÜFFEL, est cerevisia Francofurtensis ad Oderam; dicitur Büffel, quoniam si plus justa quantitate assumatur, caput afficit, quasi bos feriens & inprimis anteriorum capitis partem graviorem reddere solet.

BVSE, vide Bruse-Puse.

BVSKA, vocatur lingua Gothica cerevisia, secundum Olaum Magnum Histor. Septentrional. Lib. XIII. Cap. XXVI.

BVZA, est Tartarorum cerevisia, vel potus ex Milio.

C.

CACABULLE ſive KACKEBELLE, braſſatur in civitate maritima Ecklenforda Ducatus Sleſvici.

CÆLIA, eſt Hiſpanorum ex frumento potus, qui veteribus CÆLIA, CELIA & CERIA audibat.

CAFFE, COFFA ſive COFFEE, potus fuit olim Arabum & Turcarum niger & ſubamareſcens ex granis vel ſeminibus arboris humilis Arabicæ, cum aqua vel lacte coctus, qui jam paucis abhinc annis, ſuperiori ſeculo & ad nos in Occidentem ex Oriente migravit, ubi inpræſens forſan majori in uſu eſt, quam apud ipſos Turcas Arabesque unquam fuit; ſaccharo huic potui majorem conciliare ſolemus jucunditatem.

Caffe a la Svltane, ſic dicitur, quod non ad pauperum tabernas transfertur, ſed potiſſimum & unice in aulis principum perſonarumque illuſtrium regni Turcici, Arabiæque felicis manet; paratur ex corticibus ſeu involucris, quibus pelliculas tenuiſſimas fabæformem nucleum proxime inveſtientes, furvas membranulas dictas, addunt; colore potus hic exacte refert cereviſiam Anglicanam. Qui plura de eo legere avet, evolvat Ephemerides Natur. Curioſor. Cent. VI. An. 1717. pag. 156. in appendice de novis & exoticis Thée & Coffée ſuccedaneis.

Cahve, eſt potus Turcarum, de quo lege Petri della Valle Itinerarium p. m. 40. forſan idem cum decocto fabarum Coffée.

Cam-

CAMMARVM APICII, fuit potionis genus, ſecundum dictum autorem, ex frumento.

CAMVM, hujus potus Ulpianus, celeberrimus quondam Jureconſultus, mentionem fecit; fuit potionis genus ex hordeo; ſecundum Mercurialem autem eſt potus ex variis rebus commiſtus, qui cibi potabilis formam retulerit; forſan idem potus ac Cammarum antedictum.

CANA, eſt potus Æthiopum ex Milio.

CANARIEN-SECT, eſt vinum Canarinorum ſive Canarienſe dulce. Vide Sect.

CAOU-IN, eſt *B*raſilianorum ex Milio Turcico, vulgo Maiz dicto, paratus potus.

CASSINET, potus exiſtit Floridanorum, ex multiplici florum, herbarum ac radicum ſucco paratus, colorem cereviſiæ præ ſe fert.

CELIA, potus Hiſpanorum ex tritico & aqua. Plinius Lib. XXII. Cap. ult. Flor. Lib. II. Cap. XVIII. Oroſius Lib. V. Cap. VII. de Numantinis loquens ita de Celia ſcribit: Vltimo omnes duabus ſubito portis erupuerunt, larga prius potione uſi, non vini, cujus ferax is locus non eſt, ſed ſucco tritici per artem confecto, quem ſuccum a calefaciendo Celiam vocant; ſuſcitatur enim illa ignea vis germinis madefactæ frugis, ac deinde ſiccatur, & poſt in farinam redacta, molli ſucco admiſcetur, quo fermento ſapor auſteritatis & calor ebrietatis adjicitur. Vide Cæliam.

CER-

CERBESTANA, vide Cerevisiam Cerbestanam.

CERBETTA & CEREBETTA, est refrigerans potio Syris Turcisque multo in usu.

CEREVISIA, vox apud Latinos recepta, est potionis genus ex frumenti vel Malthi succo cum aqua simplici dulci decoctum ac fermentatum, mediæ inter aquam & vinum naturæ; idem potus cum veterum Zytho; Germanis hoc nostro ævo omnium communissimus potus.

CEREVISIA ÆGYPTIA, nihil aliud fuit quam Zythus.

CEREVISIA ALBA, est potus Europæorum frumentaceus a colore sic dictus, vel ex solo tritico, vel ex tritico & hordeo simul sumtis, paratus ac coctus.

CEREVISIA AMARA, vulgo Kräuter-Bier/ eſt cereviſia cum Herbis amaris v.g. Abſynthii, Cardui Benedicti, Chamædryos &c. radicibus v.g. Helenii, Angelicæ, Leviſtici, Pimpinellæ &c. ſeminibus v. g. Dauci Cretici &c. cocta, cujus magnus & multus uſus in Saxonia ſuperiori; ob virtutes medicinales, quas a dictis amaris ingredientibus adipiſcitur, egregrie ventriculum roborat, depravatam ac imminutam reſtituit appetentiam, viſcera deobſtruit &c.

CEREVISIA BATAVORVM, vide JOPPEN-Bier.

CEREVISIA BEIZENBVRGENSIS, vide Bieth den Kärl.

CEREVISIA BETVLINA, cum ſucco Betulæ parata, guſtus ſingularis eſt, egregiique uſus in calculo.

CERE-

CEREVISIA BORRAGINATA, ſic dicta ab ingrediente herba Borraginis, eſt potus Anglorum haud facile aceſcens.

CEREVISIA BOXTEHVDENSIS, vide ICH WEIS NICHT WIE.

CEREVISIA BRANDENBVRGENSIS, vide ALICKLAVS ſive ALTE-CLAVSS.

CEREVISIA BRITANNORVM, vide Korrow & Ale.

CEREVISIA BRVNNA vel RVFFA, VEL NIGRA, a colore ſic dicta, eſt potus Europæorum frumentaceus ex Hordeo cum floribus lupuli coctus; aperiens eſt, urinam pellens ac balſamicus.

CEREVISIA BVDISSINENSIS, evolve KLOTZMILCH.

CEREVISIA CERVESTANA ſive ZERBESTANA, Hordeacea eſt brunna, ſaporis grati, hinc verſus:

Zerbster Bier und Rheinischer Wein/
Darbey wollen wir lustig seyn.

ob gratissimum & aromaticum, quem præ se fert, saporem, per totam Europam non tantum, imo & in extremas Indias, & Occidentalem & Orientalem, vehitur, magnisque in delitiis habetur. Dom. Conrad. Philip. Limmerus, Med. Doct. & Professor quondam publicus Lycei Anhaltini eruditam de hoc Servestano Nectareo potu dissertationem superiori seculo An. 1693. publici fecit juris, quam Lector curiosus, qui plura de eo legere cupit, adire poterit.

Cerevisia Colbergensis, dicitur Black a colore ad nigredinem vergente.

Cerevisia Crassa, est cerevisia multarum virium, facile inebrians, cujus

gene-

generis esse solent die Doppelt-Biere it. cerevisia Brunsvicensis, Schiff-Mumme dicta.

Cerevisia Cyritzensis, vocatur Mordt und Todtschlag.

Cerevisia Dantiscana, vide Joppenbier & Preusing.

Cerevisia Derenburgensis, vide Störtenkeerl.

Cerevisia duplex, quæ multam malthi copiam admisit, hinc omnium fortissima, facile inebrians, qualis est Mumma Brunsvicensis duplex, die doppelte Mumme, Schiff-Mumme.

Cerevisia Ecklenfördensis, coquitur Ecklenfordæ in Ducatu Slesvicensi & dicitur Kackebelle vel Cacabulle.

Cerevisia Erfurtensis, est saluberrima Schluntz dicta.

CEREVISIA FRANCOFVRT. AD ODERAM, dicitur BüFFEL, vide ſupra.

CEREVISIA GENTIS SCLAVONICÆ, vide OLL.

CEREVISIA GLüCKSTADIENSIS, vide RAMENAH.

CEREVISIA GOSLARIENSIS, vulgo GOSE vel GOSA, eſt triticea alba ſaporis dulcis vinoſi Goslarienſium, ſic dicta a flumine Goſe, ex cujus aqua braſſicatur; laxat alvum & medicamentoſa eſt, quas qualitates a Goſe, flumine antedicto Sylvæ Hercyniæ, multis metallorum & mineralium ramentis & particulis imprægnato accipit; curioſum de hoc cereviſiæ genere habemus diſtichon:

Es iſt zwar ein ſehr gutes Bier die Goslariſche Goſe

Doch

Doch wenn man meint/sie sey im Bauch/
so ligt sie in der Hose.

De hac cerevisia notatu dignum esse putamus, quod nullam admittat aquam, hac enim affusa, statim corrumpitur, nulliusque est durationis; calefacit alias & venticruli debilitatem egregie corrigit, nutritionem optime adauget, nephriticis solatium, nec asthmaticis nocet; Veneris incendia auget & libidini faces accendit, hinc ein gut Ehestands Bier vocatur; reliquum tota tota medicamentosa est, uti pluribus videre licet in perbrevi illo schediasmate, quod de hoc potu anno MDCCXVII. Goslariæ lucem aspexit, cui rubrica: Avisation von dem bey der Käiserlichen Freyen Reichs - Stadt Goslar gebraueten Weitzenbier oder so genandten Gose,

ſe, deſſelben Eigenſchafften und wie damit umzugehen &c. in 8vo.

CEREVISIA GOTHICA, videat. Buska.

CEREVISIA GVSTROVIENSIS, vide KNISENACK.

CEREVISIA HALLENSIS, dicitur Buff & inſalubris venditatur.

CEREVISIA HELMSTADIENSIS, vulgo CLEPIT vel CLAPIT, eſt cereviſia alba, de qua Henr. Meibomius in proſopopœia cereviſiæ Gardelegienſis, quam Joh. Henricus Meibomius commentario ſuo de cereviſiis inſeruit, ſequentes habet verſus:

Noxius eſt tenuis labens in viſcera potus,
Corporis is vires, robur & omne Clepit;
Hinc olidi ructus & flacceſcentia membra,

Tur-

Turgidus hinc hydrops, & luis omne genus.

Male quidem olim audivit dicta cerevisia, interim tamen hodie omnis nocumenti expers, salubris & haud raro optimæ Halberstadiensi Breyhanæ, uti eam sæpissime bibimus, multo anteponenda, vulgo audit HELMSTEDSCHER BREYHAHN, KLAPPITT, de quo scomma:

Garlia bibit homo, cætera animantia Klappit.

Ex literis cujusdam amici, nuperrime ad nos Helmstadio missis, intelligimus, Clapit non albam, sed brunnam Helmstadiensium esse cerevisiam, apponamus ejus epistolæ verba: Sonsten habe neulich von einem gewissen gelehrten Mann hiesiges Orts gehöret / daß nicht hiesiger Breyhan / sondern

dern vielmehr das Braun-oder Bitter-Bier Clapit genennet werde; er wolte es mit diesen alten garstigen Vers/ welchen man davon hätte / beweisen:

Crux tibi signat Clapit, Witkrantius tibi dat Schietsack.

Das Kreutz wird ausgestecket als ein Zeichen des Braunbiers / ein weisser Krantz aber / wenn Breyhahn zubekommen ist/ würde also der Helmsteter Breyhan dadurch noch mehr prostituiret werden; hactenus verba citatæ epistolæ. Putamus autem firmiter, nomen, licet inhonestissimum ei datum sit, cerevisiæ tamen bonæ nihil demere, nec de virtutibus ejus aliquid detrahere posse; cerevisia enim dicta plurimo tempore, licet non omni, (nam secundum vulgare Germanorũ proverbium: Backen und Brauen ist nicht

nicht allzeit gleich/ geräht nicht allemahl) optimi commatis eſt, &, uti jam ſupra una vice innuimus, ſæpiſſime famoſiſſimæ Halberſtadienſium Breyhanæ longe præferenda.

CEREVISIA HORDEACEA, eſt potus ſive Biera Europæorum ex hordeo.

CEREVISIA JENENSIS, vide Clatſch.

CEREVISIA JENENSIS PAGANA, vulgo DORFFTEVFFEL, quia circa Jenam a ruſticis in pagis coquitur.

CEREVISIA KYRITZENSIS, vulgo MORDT VND TODTSCHLAG.

CEREVISIA LIMBACENSIS, vide O WIE.

CEREVISIA LIPSIENSIS, vocatur RASTRVM, de qua egregium egregii quondam philoſophi ac poëtæ, Friderici Taubmanni, in ſtudioſos amantes proſtat diſtichon:

Non propter Raſtrum, ſed propter amabile roſtrum
Virginis, ad Raſtrum plebs ſtudioſa venit.

CEREVISIA LIVONICA, vide Lorche.

CEREVISIA LÜBECENSIS, vide Iſraël.

CEREVISIA LÜNEBVRGENSIS, vide Benicken.

CEREVISIA LVPVLATA, ea dicitur, quæ ex maltho & lupuli ſalictarii floribus eſt cocta, vulgo cereviſia brunna, Braunbier / Bitterbier / Hopffenbier.

CEREVISIA MAGDEBVRGENSIS, vide Filtz.

CEREVISIA MARPVRGENSIS, vide Juncker.

CEREVISIA MECKLENBVRGENSIS, vide de Pipenſtaël & Clune.

CEREVISIA MEDICATA ſeu MEDICAMENTOSA, quæ præter malthum & her-

herbas medicinales, radices, aromata & aromatica in coctione admisit; hinc virtute medicinali pollet & a morbis corpus humanum præservat; Germ. Kräuterbier.

CEREVISIA MILIARIS, veteribus PARABIA vocabatur.

CEREVISIA MÖLNENSIS, vide LAVCKE.

CEREVISIA NAVENSIS, est ZITZENILLE.

CEREVISIA NIGRA, a colore sic dicta, plerumque est hordeacea, vide cerevisiam brunnam.

CEREVISIA NONALIS, sic a Johanne Henr. Meibomio commentario de Cerevisiis, potibusque & ebriaminibus extra vinum cap. XIV. vocatur ea cerevisia, quæ fratribus in monasteriis sub horam nonam, qua sume-

bant merendam, dabatur. vide plura de hoc potu loco citato.

Cerevisia Noviomagensis, a tenuitate & mollitie vocatur Moll; vide ſupra.

Cerevisia Osnabrvgensis, vide Bvse vel Brvse Pvse.

Cerevisia pingvis, quæ olei conſiſtentiam ferme præ ſe fert; vide cereviſiam craſſam.

Cerevisia Pagana Jenensis, Germ. Jeniſcher Dorff-teuffel / eſt hordeacea, quæ in pagis circa Academiam Jenenſem a ruſticis coquitur; variat valde, pro diverſitate pagorum, inter omnes excellit Ammersbaccenſis.

Cerevisia Prophetarvm, ita dicitur, neſcimus ex qua ratione, cereviſia tenuiſſima, quam vulgo Covent, vel Dünne-bier appellamus.

CEREVISIA RATZENBVRGENSIS, vinoſi & grati ſaporis, vide Rammeldeus.

CEREVISIA REGIÆ LVTERÆ, vide Duckſtein.

CEREVISIA ROSTOCHIENSIS, vide Oehl.

CEREVISIA RVFFA, a colore ſic dicta, qui a colore vini rubri ſæpius parum vel nihil diſtat.

CEREVISIA RVTHENORVM, paratur ex Milio; vide BRACHAM.

CEREVISIA SCHOENINGENSIS, Breyhanæ ſpecies eſt, vulgo audit WITTENKIEL.

CEREVISIA SCLAVONICA, vide OLL.

CEREVISIA SECALINA, colore ſubviridi eſt, & vinum Rhenanum æmulatur, grati ſaporis, aſt urinam moratur & obſtructiones gignit, a frumento, ex quo paratur & coquitur, ſic dicta.

CERE-

CEREVISIA SECVNDARIA, id eſt, ſecundæ coctionis, quæ tenuis eſt, paucarum virium & ab aqua haud multum diſtat, hinc quibusdam AQVA HORDEACEA audit. Germ. Speiſe-Bier/ Dünnebier/ Covent.

CEREVISIA SILIGINEA, parum diſtat a ſecalina, ſic dicta a Siligine, frumento nempe ex quo coquitur.

CEREVISIA SIMPLEX, Einfach-Bier / opponitur cereviſiæ duplici, dem Doppel-Biere/ ſic proſtat Mumia ſimplex & duplex, Einfache- und Doppelte Mumme.

CEREVISIA STADENSIS, vide Kater.

CEREVISIA TENVIS, dicitur, quæ parum virium virtutumque habet.

CEREVISIA TRITICEA, quæ pro baſi agnoſcit malthum triticeum.

CEREVISIA VEPRIVM, dicebatur apud Baby-

Babylonios potus ex frugibus & lupulo veprium; vide Herm. von der Hardt libel. in Bacchum, vini & cerevisiæ Ægypti inventorem.

CEREVISIA WERNIGERODENSIS, vide LVMPENBIER.

CEREVISIA WETHINENSIS, vide Keuterling.

CEREVISIA WITEBERGENSIS, vide Guckuck.

CEREVISIA WOLLINENSIS, vide Bockhänger.

CEREVISIA WOLGASTIENSIS, vide Hœsing.

CEREVISIA URATISLAVIENSIS, vulgo Toller Wrangel & Schöps.

CEREVISIA ZERBESTANA, evolve Cerevisiam Cervestanam.

CERIA, fuit potus Hispanorum ex frumento; an idem fuerit cum Cælia

lege Joh. Henric. Meibomium in Commentar. de Cerevisiis cap. VIII.

CERVESTANA, vide Cerevisiam Cervestanam.

CHAVSET, est potus Turcarum & idem cum Græcorum PHVCA.

CHERBET NENVPHAR, est potus Ægyptiorum & Arabum ex Cherbet, saccharo, aqua Nilotica aliisque.

CHIONOMELI, χιόνομελι, potus veterum Græcorum ex melle & nive.

CHOCOLATA, est potus incolis Indiæ Occidentalis olim & adhuc familiaris suavissimus, paratus ex confectione quadam solida ejusdem cum potu nominis, & Atolla, aqua, lacte vel vino; egregie conducit sanitati, ventriculo frigido & debili, nutritioni, voluptatique; Europæis jam notissima & satis celebris potio, de qua lege

lege diſſertationem noſtram de Avellana Mexicana.

CHOLOXYCRATUM, χολοξύκρατον, dicitur potus ille felleus & acetoſus, ſiti delendæ ineptus, quem Judæi Chriſto ſervatori in cruce, non ut vitam ſtatim eriperent, ſed protraherent, & ſic dolores augerent, dederunt.

CHOSAF, eſt potus Turcis familiaris & uſitatus, quem parant ex melle, aceto cedrino & uvis paſſis.

CHOUSSET, forſan idem potus cum Turcarum Chauſet.

CHUIA, eſt vinum album ſive ſpiritus vini Tartarorum ex lacte, vide Paulum Venetum.

CICA, eſt potus in inſula Mocha, quæ eſt e regione Chili, Americæ meridionalis parte, cujus conficiendi modum rariſſimum & delicatiſ-

ſimum & noſtris in terris plane incognitum annectere placet: Anus edentulæ Mayz ſuum gingivis comminuunt, & in aquam exſpuunt, ubi a ſalivatione fermentari incipit, & tum in cupas infunditur & Cica nominatur; quo anus ſunt magis vetulæ, eo potus melior habetur; hoc ad ebrietatem incolæ ſe invitant, ſaporis autem eſt boni & acidiuſculi; proſit incolis, fauces noſtræ hunc potum non appetunt, nec ſalivam mihi movent.

Cidre, ſic vocant muſtum pirorum, pomorum aliorumque fructuum mollium fermentatione clarificatum (Germ. Birn-Moſt/ ausgekellterter Apffel oder Birnen Safft) Recens valde obſcurum eſt & turbulentum, inveteratum autem vino bonæ notæ

æquatur. Copioſe bibitur in Franconia, multisque aliis Germaniæ regionibus; Gallia, Helvetia, inprimis autem in Anglia, cujus incolæ hocce Cidre vel Sidre ſæpiſſime vino præferunt.

CLATSCH, vel KLATSCH, eſt cereviſia Jenenſis urbana, cui in pagis coctam, Dorffteuffel vocatam, longe præferunt Muſarum cultores, hanc civibus & plebi relinquunt.

CLEPIT, evolve cereviſiam Helmſtadienſem.

CLVNE, hæc cereviſia in Ducatu Mecklenburgenſi coquitur & bibitur.

COCONAR, eſt celebris Perſarum liquor, qui a domeſticis conficitur ex foliis Papaveris aqua ſimplici dulci per brevem moram ebullitis & coctis;

vel capitibus contusis infusione maceratis, admixtis aliis rebus pro cujusque lubitu ad gratiam; hicce liquor a bibacibus per horarum intervalla affatim propinari solet; inebriat & de papavere vim habet narcoticam. Vide plura in Engelberti Kämpfferi Amœnitat. exotic. rerum Persicarum, fascicul. III. p. 644.

COFFA vel COFFEE vide Caffe.

COLLATVM, qualis potus veterum fuerit, incertum; quo ad solum enim nomen tantum adhuc superest.

COLLETER, est cerevisia, quæ Regiomonti Prussorum coquitur, vide KOLLETER.

CONGNIDIVM, par est ratio cum hoc ac cum veterum *Collato.*

CORMA, forsan idem potus cum Curmi Dioscoridis, cujus meminit

Po-

Poſidonius, qui eum ex tritico parari annotavit.

COVENT, eſt cereviſia tenuiſſima, quæ parum vel ſæpius nihil ab aqua communi differt; nomen ei a conventibus olim impoſitum eſſe putatur, utpote in quibus hoc potus genus primum uſurpatum fuiſſe legimus.

CRABBEL AN DEI WAND, inſalubris, fortisſimus tamen venditatur potus, qui Eislebiæ coquitur, & ob crapulam, quam excitat, Krabbel, alii ſcribunt & forſan rectius, Crabbel an dei Wand, dicitur.

*C*VPENBIER, ita Berolini vocatur cereviſia brunna hordeacea optima, quæ tempore vernali, inprimis menſe Martio coquitur, & in aliis locis Märtzenbier vocatur. Dicitur *Cupen*-bier,

bier, a magnis *Cupis* vel vaſis magnis ligneis, quibus aſſervatur; nota bonitatis characteriſtica eſt, quando præ pinguedine rebus, quibus affunditur, adhæret & gutta ejus ſiccata, ſplendorem relinquit, valde flatulentam eam eſſe deprehendimus.

*C*VRMEN, fuit potus veterum ex Hordeo, cujus mentionem fecit Dioſcorides, quo utebatur vulgus infimæ notæ ac ordinis.

*C*VRMI, idem potus ac *Curmen* Dioſcoridis.

*C*VRSIA, potus fuit olim Turcarum ex frumento.

D.

DAMEN *C*OFFE, dicitur potus, decocto granorum *Coffe*, analogus, paratus ex amygdalis aſſatis & toſtis cum aqua ſimplici dulci; eſt oleoſus, ſuavis

vis nec ita amarus, ac potus vel decoctum fabarum Coffe. vide plura de modo eum conficiendi, usu & virtutibus in Johann. Jacobi Marxens Material-Kammer p. m. 93.

DEFRUTUM, fuit potus ex Musto, decocto & inspissato ad tertiam partem.

DIZYTHIUM, est, secundum Erasmum in Adagiis, cerevisia duplex vel Zythus duplex, quem nos hodie Doppel-Bier appellamus.

DOPPELBIER, vide cerevisiam duplicem & Dizythium.

DOPPELTE-MUMME, opponitur Mumiæ simplici, der einfachen oder schlechten Mumme, magnis prædita est virtutibus, syrupi ferme consistentiam præ se fert, generosa valde ac medicamentosa. vide Mumiam.

DORFFTEVFFEL, vocatur cerevisia hordeacea pagana, quæ in pagis circa Jenam in Thuringia a rusticis coquitur; variat valde pro diversitate pagorum, inter omnes excellit bonitate & generositate Ammersbaccensis, quæ mirum in modum a Musarum filiis colitur.

DRAGGA, est potus feculentus, ast cito caput petens & inebrians Tartarorum, Maris Caspici accolarum, e Milii vel Panici granis. vide plura de hoc apud Olearium Holsatum in Itinerario suo Persico.

DVCKSTEIN, est cerevisia Regiæ Luteræ triticea, alba, saporis grati & virtutis diureticæ. Nomen sine ullo dubio ei datum a saxo illo tophaceo, ex quo aqua Lutter dicta scaturit & per quod saxum cursum suum habet, quæ

quæ potui huic elementum liquidum communicat; vide Relationem nostram Historico-Physico-Medicam de Cerevisia Ducksteinia, quæ ante aliquot menses hoc anno 1722. Helmstadii publicam in lucem prodiit.

DUSCAB vel DUSCABH, sic Persarum audit Mustum generosum, ultra mellis vel syrupi consistentiam coctum; iis potum præbet suavissimum vino haud absimilem.

E.

EAU DE SETE, est species quædam spiritus vini vel aquæ vitæ Gallorum.

EINFACHE MUMME, vide Mumiam.

ENGLISCHE MUMME, nihil aliud est quam Mumia navalis; hoc cognomen inde adepta, quod olim copiosissime, cum Angli nec lupulum habebant nec ejus culturam recte callebant, in An-

gliæ regnum transportaretur; postea quam autem Brunsviga lupulum, eo misit & communicavit, incolæ eum colere cœperunt, & nunc nostris his temporibus ipsimet delicatissimum nectar coquere eruditi, non amplimus magna ejus quantitas eo transportatur & transfertur, retinet tamen hactenus semel adeptum epitheton.

ERNDTENBIER, sic audit cerevisia illa brunna hordeacea & lupulo condita, mense plerumque Martio brassata, quæ ab æstivo messis tempore, quo bibitur, sic vocatur; quibusdam in locis etiam ubi per reliqua anni quadra Breyhana coquitur, mensibus, quibus ardens Sirius regnat, brunna conficitur, quæ, ut supra diximus, Erndtenbier appellatur.

Erndten Mvmme, vide Mumiam.

F.

Filtz, eſt potus hordeaceus, qui in Ducatus Magdeburgenſis primaria urbe, Parthenopoli dicta, coquitur.

Flos ſive Fvca, eſt potus in regno Malabarico ex Sura in vitreis vaſis deſtillatus, quem promptius incendi ajunt incolæ, quam noſtram aquam vitæ vel ſpiritum noſtrum ardentem.

Flvvialis aqua, potus eſt ingrati ſaporis &c. vide aquam fluvialem.

Foca, eſt potionis quoddam genus Arabibus recentioribus commemoratum; quidam articulum al addunt & Alfocam, quam ſupra vide, nominant.

Fula, Regni Malabarici potus, qui & Flos dicitur; vide ſupra.

G.

GARDELEGIA vel GARLIA, Germ. Garleye/ ab urbe veteris Marchiæ Garleben dicta, ubi coquitur, ſic nominata; paratur ex maltho hordeaceo, ſuavitate & ſalubritate ſe commendat, ventriculum debilem roborat, tanquam egregium ſtomachicum; carminat flatus & aphrodſiaca eſt; vide de hoc potu plura in Henr. Meibomii proſopopœia hujus cereviſiæ & Johan. Schmidii Encomiis Gardelegianis.

GEGLVETER WEIN, eſt vinum aromatibus & ſaccharo probe conditum atque coctum vaſe clauſo, jejuno ventriculo admodum gratum; inconſuetis ſtranguriam parit.

GEWÜRZTER WEIN, vide vinum ſuffocatum.

GLACIALIS POTVS, fit, quando glacies in pocula æſtuantium injicitur, Italis valde familiaris potus, omnium tamen nocentiſſimus, a cujus uſu omnem ſanitatis ſuæ & vitæ amicum amice dehortamur.

GOSA, eſt cereviſia alba triticea ſaporis dulcis vinoſi &c. vide Cereviſiam Goslarienſem.

GRANATVM, eſt potus vinoſus ex malo Punico, Germ. GRANATENWEIN.

GVCKVCK, cereviſia eſt Wittenbergenſis impura & flatulenta, caput tentans & graviter inebrians.

H.

HEL ſive HELA, eſt potus Scotorum ex frumento.

HIPPOCRAS, vel VINVM HIPPOCRATICVM, eſt vinum multis aromatibus, in primis Cinnamomo, Cardamomo, Cubebis

bebis &c. imprægnatum; dicitur Hippocraticum, quia per manicam Hippocratis, quæ eſt ſacculus laneus pyramidalis, ein Hippocras Sack / filtratur & percolatur; aromaticum eſt & medicamentoſum, ſtomachicum in ventriculo frigido, tonicum & roborans, nervinum & carminativum. Ein gewürtzter Wein.

HOESING, eſt cereviſia civitatis Wolgaſtienſis.

HUNDT, ita vocitant potum, qui Daſſelii in Ducatu Brnnſuigio coquitur.

HYDROMEL ſive MELICRATVM, quod Latinis AQVA MVLSA audit, MEDO & MEDVM, potus paratus ex aqua & melle, ſaporis dulcis, coloris aurantii, qui vetuſtate ſaporem vini acquirit; vide plura apud Plinium.

HYDROMELUM, ὑδρόμηλον, potus veterum confectus ex aqua & ſucco pomorum.

HYDROSACCHARUM, fuit veterum potus ex aqua pura ſimplici, cui ſaccharum admiſcebant, rectius AQUA SACHARATA dicitur; hodie adhuc Æthiopibus in multo uſu, qui id aromatibus v.g. Zinzibere, Cinnamomo & ſic porro aromatizant; melicratum aliquatenus refert.

I.

ICH WEIS NICHT WIE, eſt potus curioſa appellatione, civitatis Boxtehude; forſam hac cerevıſia poti præ crapula neſciunt, quomodo ſe habeant.

INFUSUM HERBÆ THEÆ, vide Thée.

INFUSUM RADICIS NISI, potus Sinenſium ex radice Niſi vel Ginſeng cum aqua calida, qui ab iis in modum

Théæ bibitur; vires reſtituendi collapſas virtute pollet, laudatur ab iis, tanquam Panacæa. Radix eſt pretioſa dulcis, hinc potus apud nos, qui exterorum alias ſimiæ ſumus, non adeo invaluit, vide plura in Excellentiſſimi Dom. Doct. & Profeſſor. Helmſt. Spieſſii tractat. de Radice Niſi.

Joppenbier, ita a Batavis vocatur cereviſia Dantiſcana, quæ eſt pinguis & craſſa ad inſtar ſyrupi, nutrit quidem egregie, ſed ſitim ob craſſitiem minime fallit, potius auget, medicamentoſa alias eſt.

Israel, eſt cereviſia triticea Lübecenſis, grati ſaporis & boni nutrimenti; nimis larga doſi pota, intolerabilem excitat capitis dolorem, ſanitatique valde obeſt.

Juncker, nobili ſic appellatione cereviſia,

revisia, quæ in Academia Marburgensi coquitur, vocitatur, non adeo ingrati scribitur esse saporis.

JURITHEUM veterum, qualis potus fuerit, in obscuro latet, solum nomen superstes est; incertum quoque an ad vina an ad potiones ex frugibus referendus sit.

K.

KACKEBLLE sive CACABULLE, coquitur in civitate Ecklenforda Ducatus Slesvici.

KAMNA, est potus urbis Herfortensis Angliæ.

KATER, est cerevisia urbis Stadæ, in episcopatu Bremensi, cujus etymologia nos latet; an forsan ab animali illo quadrupede domestico, quod Cattum, Germ. einen Kater, vocamus, sic dicta?

KEUTERLING, eſt cerevisia Wethinenſis hordeacea, ſaporis dulcis & grati, medicamentoſa, obſtructiones enim viſcerum aperit, calorem præternaturalem exſtinguit, calculum pellit & a podagra, domino morborum & morbo dominorum, præmunit; per anagramma hæc cereviſia ſiſtit *ein gut kerl*. Plura videre licet in Ambroſii Stegmanni *genauer Untersuchung des* Keuterlings.

KIRSCHMUMME, vide Mumiam.

KIRSCHWEIN, VINUM CERASORVM, eſt vinum artificiale ex ſucco ceraſorum nigrorum, ſaccharo & aromatibus, in primis Caryophyllis aromaticis & Cinnamomo; dulciſſimi gratisſimique ſaporis, coloris elegantis rubicundi, ventriculum & cor roborat, & appetitum imminutum excitat;

KLATSCH,

KLATSCH, vide cerevisiam Jenensem.

KLOTZMILCH, potus sic dicitur in civitate Budissina Lusatiæ.

KNISENACK, est cerevisia Gustroviensis & significat Slavonico idiomate POTUM DOMINI, ein Herren Bier; triticea est, valde crassa & pinguis, facile inebrians; vide G. D. Encomium des Knisenacks.

KOITE, est potus civitatis Monasterii in Westphalia.

KOLLETER, est cerevisia, quæ Regiomonti Prussorum in usum Convictorum academicorum coquitur, facile inebrians.

*K*ORROW, fuit cerevisia veterum Britannorum, in Marchionatu Darbi, quam his temporibus Ale baptizarunt; plura de hac videre licet apud Cambdenum.

KOVENT, eſt potus Germanorum tenuiſſimus ſecundæ coctionis, parum ab aqua diſtat, Germ. Covent oder Speiſebier vide cereviſiam ſecundariam.

KRABBEL AN DEI WAND, eſt cereviſia, quæ Eislebiæ braſſatur.

KRAVTERBIER, evolve cereviſiam amaram.

KUCKUCK, eſt cereviſia Wittenbergenſis, vide Guckuck.

KUHSCHWANTZ, eſt cereviſia ſatis inhoneſtæ denominationis, quæ in pago Delitſch Regni Bohemici braſſicatur.

ΚΥΚΕΩΝ, miſcellanea potio, ita dicitur apud Poëtarum Græcorum principem, Homerum, POTIO HEROVM, forſam vinum generoſum bonæ notæ, quod propotione a Medico data uſurpatum fuit; a κυκάω, miſceo.

L.

Lac amygdalinvm, eſt parergon in vita, dicitur lac vaccinum cum amygdalis contuſis & in petia ligatis coctum, ſaccharo edulcoratum & filtratum, ſuaviſſimi & delicatiſſimi ſaporis; egregium refrigerans, quod & decumbentibus a Medicis conceditur. vid. Theodori Zwingeri diſſertat. de Amygdalorum fructu.

Lac animalivm, poſt aquam mortalibus in potus uſum venit, ſuaviſſimus profecto & nectareus potus, qui moderate refrigerat, humectat & ſanos egregie nutrit. Evolve, ſi placet, Joh. And. Fiſcheri program. lac optimum alimentum, optimumque juxta medicamentum. Erfordiæ 1719.

Lac camelorvm, Arabum & Saracenorum potus quondam fuit.

Lac

LAC EQVARVM, Tartarorum & Scytharum potus, de quo & hodie adhuc pocula ſummo cum appetitu ſumunt; Græcis hinc ἱππομόλγοι & Latinis equimulgi dicti ſunt.

LAC HVMANVM, eſt potus albus dulcis in mammis mulierum ſecretus & nutritioni infantum recens natorum & excluſorum deſtinatus, de quo evolvendi ſunt phyſiologi.

LAC MVLSVM, eſt potus paratus ex lacte cum melle, ſeu lac melle commixtum, vide Plinium.

LAC SAMBVCINVM, Holunder oder Flieder=Milch/ eſt lac cum floribus ſambuci recentioribus coctum, deinde filtratum & percolatum, quod frigidum plerumque bibitur, haud ingrati ſaporis.

LAC SUBLIMATUM, ARAKA dictum, bibitur a Tartaris in conviviis; vide Araka.

LACTATUM, fuit potus veterum ex lacte.

LACRYMA CHRISTI, dicitur vinum sua sponte ex uvis infra montem Vesuvium exstillans instar lacrymæ, coloris elegantis rubri, saporis grati & subacris. Germani hoc Italicum vinum vocant, NEAPOLITANIsche Thränen; Historia refertur, quod nempe monachus quidam cum Regnum Neapolitanum salutasset, hoc vinum in quodam hospitio biberit & quæsierit: quale vinum? hospes respondit: quod Lacryma Christi foret; hoc inaudito: Monachus ejulans dixit: O chare Christe, O dulcissime Christe! cur non & in patria mea quoque lacry-

masti? vide plura in generosissimi Dn. de Hochberg Georgic. curiosis.

LATEX EX NUCE COCO, est liquor dulcis, quem nuces, Cocos dictæ, nondum plane maturæ exhibent, grate refrigerantem.

LAUCKE, coquitur Mölnæ, civitatis, ob monumentum Eulenspiegelii ridiculi famosissimæ, in Ducatu Lauenburgico.

LIMONADE, LIMONADA, est potus refrigerans, Gallis familiarissimus, bibitur quoque apud nos Sirio splendente contra corporis incalescentiam; paratur ex tempore ex aqua, vino, saccharo, succo & corticibus malorum citreorum; multis stranguriam excitat & mictionem guttalem.

LORA, dicebatur Romanis VINUM OPERARIUM, quod scilicet operariis & ejus-

ejusmodi hominibus porrigebatur; conficiebatur, quando musto ex acinis expresso, super recrementa uvarum solida expressa, Germ. Hülsen/ aqua fundebatur & macerabatur, vel etiam cum his scoriis coquebatur.

LORA PASSI, est Lora vino mixta, vide MORIOLAM.

LORCHE, cerevisia Livonica, quam saluberrimam prædicant scriptores.

LUMPENBIER, est cerevisia hordeacea brunna civitatis cujusdam sylvæ Hercyniæ, Wernigerodæ dictæ, quæ licet nomen indepta sit inhonestum, non adeo tamen ingrati saporis, nec insalubris est.

M.

MABBIA vel MABBY, est potus in insulis Caribæis ex radice Battata.

MACASSUS vel MACOSSUS, potus in

India Orientali ex oryza inebrians, vid. Henric. Mundii opera medica.

Maltzgetrancke, ſunt potus Europæorum, qui ex malto macerato & germinato parantur, Germani Bieras vocant.

Märtzenbier, ſic vocatur cerevisia brunna hordeacea & lupulata, quæ multis in locis menſibus vernalibus, inprimis autem Martio coquitur, quæque ob vires ſuas balſamicas plerumque per annum & ultra durare poteſt.

Malvasir, eſt vinum dulce Malvaticum, ſic dictum a pago Malvaſia, circa quem vites, huncce nectareum liquorem fundentes, creſcunt & ex quibus exprimitur.

Maracvm, fuit potus veterum ex una parte mellis & aquæ ſimplicis puræ dulcis duabus compoſitus.

Me-

MEDE, eſt potus Saxonum, Lithuanorum, Moſcovitarum & Boruſſorum vinoſus ex aqua cum melle paratus.

MEDO ſive MEDUM, quaſi MELUM, vide Hydromel; adhuc Septentrionalibus populis in magno uſu, quidam addunt aromata, & hanc eſſe differentiam inter Medonem & Hydromel ſtatuunt; vide Schwenckfeldium.

MELICRATUM, vide Hydromel.

MELICRATVM, quibusdam eſt mixtura mellis cum lacte, quam Plinius LAC MVLSVM, appellat.

MELLITA ſcilicet AQVA MELLITA, potus veterum ex aqua cum melle.

MENSCHENFETT, ita vocatur Jenæ certa quædam ſpecies cereviſiæ paganæ, des Dorffteuffels/ quæ a ruſticis in pago Coſpita praxatur & coquitur,

quæque a ſtudioſis Salanæ academiæ mirum in modum laudatur; dicitur fett, quia ob frumenti copiam, quam ruſtici ad ejus confectionem adhibent, olei inſtar pinguis eſt, dulciſſimi ſaporis gratiſſimique, bene nutrit & pingues facit.

MERACVM, vide *M*aracum.

METEGLIA vel METEGLARO, potus Anglorum, qui Cambriam incolunt ex melle; vide *M*atth. Lobelium in Adverſar. ſtirpium.

METH, vide *M*ede.

MIGNOL, eſt potus ex ſucco cujusdam arboris ſuaviſſimus, &, ut vinum, inebrians, in Regno Nigritarum in Africa.

MOLL, eſt cereviſia a tenuitate & mollitie ſic dicta, ſaluberrima, haud difficile meatus urinæ tranſiens, urbis

bis cujusdam Geldriæ, quæ Noviomagum audit.

MOMME, vid. *Mumiam.*

Mordt und Todtschlag/ est cerevisia Kyritzensis, ita dicta ob insalubritatem aquarum, ex quibus coquitur, quæ licet & parva assumatur dosi, tamen valde inebriat & ad gladios provocat. vid. Ludovici Frid. Jacobi dissertat. de Cerevisiæ bonitate pag. 14. Ridiculam de hoc potu quondam in academiis inaudivimus historiolam, quam hoc loco hacque occasione perplacet apponere: refertur nempe, Superintendentem Kyritzensis urbis & circumjacentis regionis amplam & satis diffusam habere inspectionem, ita, ut per annos aliquot nunquam non tantum una vice singulum pagum visitare, singulamque inspectionem

nem facere poſſit: Cum aliquando ad miniſtrum quendam verbi divini ſuæ inſpectionis, qui vitream plus, quam chartaceam & literariam in delitiis habebat bibliothecam, veniret, pro more antiquo viſitationem eccleſiæ rerumque ſacrarum apud eundem paſtorem paganum inſtituturus, quæſivit ex eo, quibus tempus intra id ſpatium, quo non eum viſitare licuiſſet, conſumſiſſet rebus; is longe ſecum penſitans, cogitationibusque ſuis audientiam largam permittens, reſpondit, ſe quærere velle ſuum manuſcriptum & oſtendere; quæſivit quidem per horam unam atque alteram in omnibus domus ſuæ angulis, ſed fruſtra, absque ullo manuſcripto rediens, reſponſnm dedit, quod forſan liberi ſui id amiſiſſent? Inſpector

autem

autem hoc non contentus, pergit: tu tamen vel memoria adhuc tenebis conceptum, quem ſaltim paucis breviſſimisque verbis recitare jubeo. Miniſter verbi divini tandem refert, ſe ſibi propoſuiſſe vulgo ſic dictum: Pater noſter &c. amplificare: Inſpector, hoc inaudito, addit: maleſanus es homo! noſtine, te nihil verbo divino demere & te nihil addere debere; tamen, quicquid ſit, dic ſaltim, qua ratione, quove modo id præſtare volueris? ſtatim ſe colligit miniſter & reſpondens dicit: Reverendiſſime Domine Inſpector! mens mea fuit ſic dictum Pater noſter &c. hoc modo & his verbis augere: Pater noſter, qui es in cœlis &c. da nobis panem quotidianum & quotidie deſuper præter hunc aliquot menſuras, zwey Stübgen/

gen/ cerevisiæ optimæ notæ, quam Mordt und Todtschlag vocitamus, homo enim non pane tantum, sed & potu vivere poteſt: hancce maledictam malefici miniſtri inaudiens amplificationem, derepente Inſpector Pater noſter &c. interrupit, inquiens: abi ad patibulum cum tua inſana doctrina! & extemplo eum removit a ſuo officio; ſunt relata, quæ referimus, & pro vera, licet eſſe poſſit, hiſtoria, eam non venditamus.

MORIOLA, ſic vocatur veteribus, teſte Varrone, PASSI LORA, vino addito.

MOST, vide Muſtum.

MULSA, vel MULSUM Plinii & Latinorum, vinum eſt melle mixtum, & una plane eademque res cum Oenomeli Dioſcoridis & Græcorum; hic potus facile in bilem vertitur, vide plura

plura apud Placotomum de tuenda valetudine pag. 66. usque 69. it. ejusdem dissertationem xxx.

Mumia, Mumma & Mum, est potus Hordeaceus Brunsvicensium spirituosus est stomachicus; caput gravans, ast adeo durabilis cerevisia, ut sic dictum Æquatorem superet ac vectura navali in ipsam Indiam Occidentalem & Orientalem incorrupta transferatur; quidam Mummæ coqui Cardamomum, Helenium, aliaque aromatica & aromata addunt; est alias egregium stomachicum, confortans, roborans & aphrodisiacum. De Origine vocis Mummæ risu dignam deprehendimus historiolam in cujusdam anonymi libro, cui titulus: Biere-logia, quam hic loci addere verbotenus placet: *Von der Braunschvveigschen*

edlen und wohlſchmeckenden Mumme und deren Eigenſchafften etwas kürtzlich zuſchreiben, wodurch dieſes berühmte Geträncke ſeinen Nahmen bekommen, als iſt zuwiſſen, daß unter den Braunſchweigſchen Brauern deßwegen ein groſſer Streit geweſen, wie ſie ihr gebrautes Bier mit einen würdigen Nahmen nennen wolten, weil ſolches vor andern Bieren einen ſonderlichen Vorzug und lieblichen Geſchmack, wie auch eine würckende Krafft hätte, haben derowegen einen gewiſſen Tag beſtimmet, an welchen ſie alle in einen Brauhauſe zuſammen kommen, und dem Kinde einem rechten Nahmen geben wolten, und wie es der nennen vvürde, ſo zu letzt käme, darbey ſolte es bleiben; Wie nun bey ihrer Verſamlung gleich der Hirte

das

das Vieh ausgetrieben, iſt der Bulle oder Ledermacher, als der letzte in das Brauhauß gelauffen kommen, und hat nach ſeiner natürlichen Gevvohnheit gebrüllet vvie ein Ochſe, und dieſe Stimme von ſich gegeben Mum, Mum, Mum! mit vvelchen Nahmen die Brauer haben müſſen zufrieden ſeyn, vveil ſie ihren feſten Schluß nicht umſtoſſen kunten, denn es ſolte bey des letzten Ausſpruche bleiben &c. pag. 4, 5, 6. &c. Etymologia hæc quidem plurimis approbatur, credimus autem potius hanc nobilitate & generoſitate plurimas alias ſuperantem cereviſias dictam a primo inventore & braſiatore Brunſvicenſi, cui cognomen Mumme fuit, cum & adhuc Brunſvigæ totæ hocce nomine gaudentes familiæ floreant; forſan

etiam a durabilitate ſua perenni nomen a Mumiis veterum Ægyptiorum accepit; ſunt autem noſtræ cogitationes, quas nemini obtrudere volumus. Diverſæ ejns venduntur ſpecies & quidem primo MUMMIA SIMPLEX, Einfache oder ſchlechte Mumme/ non tantas habens vires, quam DUPLEX, die doppelte Mumme/ quæ magnis prædita virtutibus, ſyrupi ferme conſiſtentiam præ ſe fert, & eſt tota medicamentoſa; a multis tempore matutino unum alterumque vitrum hoc Nectare plenum loco infuſi Herbæ Théæ Chinenſis vel decocti granorum Coffe bibitur; a multis quoqne tempore vernali cum floribus Acaciæ Germ. infunditur & per aliquot dies ſubſequentes omni mane ad inſtar curæ vernalis uſurpatnr. Secundo Erndten

ten Mumme/ quæ menſe Martio coquitur, viribus Mumiam vulgarem ſimplicem ſuperat; bibitur a menſe Aprili per æſtatem, colorem habet elegantiſſimum. Tertio ſequitur, ſic dicta a navibus, Schiff-Mumme/ quia ob durabilitatem ſuam navibus impoſita alterum mundum, quem Indiam Occidentalem vocamus, incorrupta ſalutat. Quarto die Engliſche Mumme/ quam vide ſupra. Quinto die Kirſch-Mumme/ quæ vero non ad cujusvis eſt palatum, multis enim valde nauſeoſa, & nihil aliud eſt, quam Mumia vulgaris, in qua ceraſa contuſa & confracta macerata ſunt. Rationem, ob quam cereviſia Brunopolitana nullibi locorum coqui poſſit niſi Brunſvigæ, vide in viri ſumme venerabilis atque magnifici Domini Abba-

tis

tis Joh. And. Schmidii, diſſertatione de cereviſia, quæ in faſciculo miſcellaneorum phyſicorum ſecunda eſt. pag. 23. §. XIV.

MUMIA WISMARIENSIS; ita quoque Wiſmarienſes in Ducatu Mecklenburgico, ad modum Brunſvicenſium cereviſiam ſuam bonæ notæ Mumiam baptizarunt.

MURRHINA, quid ſit, non ſatis conſtat, vide Plautum.

MUSTUM, ſuccus ſive potus dulcis expreſſus ex uvis, qui continet partes fermentationis facile capaces, hinc flatus, ventris tormina & ructus excitare, obſtructiones viſcerum efficere, urinæque ſuppreſſionem inducere ſolet; fermentatione autem clareſcit, & in vinum abit, quod muſto longe anteponendum cenſemus. Nunquam

caput

caput petit vel crapulam ſuſcitat; vid. Domini de Rohr Bibliothecam Oeconomicam pag. 181.

Mustum pirorum, eſt ſvavis potus ex piris expreſſus, fermentatione facta abit in potum vini æmulum.

Mustum pomorum, eſt liquor, qui ex pomis exprimitur, fermentatione abſoluta in potum abit vinoſum.

N.

Neapolitanische Thränen, ſunt vinum Italum &c. vide Lacrimam Christi.

Nectar cæleste Poetarum, forſan nihil aliud fuit, quam vinum optimæ notæ.

Nectar ex saccharo, eſt potus veterum ex ſaccharo aqua ſoluto.

Nivalis potus, fit vel ex nivis latice ſoluto, vel, Sirio ardente, glacies

& nix in pocula æstuantium injiciuntur, de cujus tamen potus usu neminem non amice dehortamur.

O.

Oel, Oela & Olia, est potus Danorum ex frumento. vide plura in Thom. Bartholini lib. de Medicina Danorum dissertat. VII. de potu Danorum.

Oenomeli Dioscoridis & Græcorum, est vinum melle mixtum, vel mustum melle mixtum, una eademque res cum Mulso Plinii & Latinorum. vide Mulsum.

Öhl, ita vocitant potum Academiæ Rostochiensis.

Οἶνος ἐκ κριθῆς, vinum ex hordeo, ita veteribus cerevisia audiebat, vide vinum hodeaceum.

Oll, est cerevisia genti Sclavonicæ in magno usu.

Ompha-

OMPHACOMELI, fuit potus veterum e ſucco uvæ immaturæ & melle confectus, olim in frequenti & multo uſu, qui jam abolitus.

O WIE, eſt potus civitatis Limbachcenſis.

ὈΞΎΚΡΑΤΟΝ, ita Græcis dicebatur potus ex aceto & aqua refrigerans, & idem fuit cum POſca Latinorum.

OXYMEL fuit Græcis acetum melle mixtum.

P.

PALOPVNTZ vel PALOPVNZIA, eſt potus nauticus generoſus ex ſucco Limonum ſylveſtrium, ſpiritu vini, ſaccharo & aqua vel ſimplici vel roſacea, vel alia deſtillata paratus, vulgo PUNCH & PUNCQ. Indi, loco ſpiritus vini, ſuam Uraquam ſubſtituunt.

PAPENKOVENT, eſt jucundiſſima ce-

revisia hordeacea, quam Brunopoli Canonici coquere solent; narratur hic potus, non posse vendi, statim enim, si Canonici mensuram de ea venderent & pecuniam sumerent, acescere. Sed qualis nexus inter causam & effectum?

PARABIA POEONUM, fuit potus ex Milio & Conyza; (est herba flore regulari composito gaudens flosculis regularibus constans, in campestribus, apricis, asperis, ut & in vineis frequens, floret mensibus Junio & Julio; est Baccharis Joh. Bauhini, Germani Beruff-Kraut oder Dürr-Wurtz vocant. vid. Henr. Bernh. Ruppii Floram Jenensem pag. 182. & D. Simon. Pauli Quadripartitum Botanicum pag. 303.)

PASSUM, fuit potus delicatissimus vete-

veterum ex uvis ſole ſiccatis, donec paulo amplius dimidium pondus ſupereſſet, expreſſum.

PASSI LORA, eſt Lora vino mixta, reſpice Moriolam.

PERANAU vel PERANAW, eſt potus genus in India Occidentali ex pane Caſſava, aqua fontana macerato & digeſto, paratum, uſu & ſapore cereviſiæ hordeaceæ fere ſimile.

Du PERE, fuit apud Normannos potus ex piris. vide Cidre.

PERSICO, nihil aliud eſt, quam Roſolio di Perſico vel aqua vitæ ſuper contuſos nucleos malorum perſicorum cohobata & deſtillata.

PHILTRUM, ἀπὸ τοῦ φιλεῖν, ſive POCVLVM AMATORIVM, dicitur potiuncula, quæ amorem inter diſſentientes conciliare debet, de qua Poeta:

Philtra nocent animis, vimque furoris habent.

optimum philtrum eſt: ſi vis amari, amabilis eſto.

PHUÇA, ΦΥΚᾶ, ΦΟΥΚΑΔΙΟΝ, eſt potionis quoddam genus, Græcis recentioribus commemoratum; coquebatur ex frumento & ad Zythorum genera referri potuit; modus Phucam parandi etiam hodie adhuc, ſecundum ſcriptores de rebus Turcicis, apud Turcas ſub nomine POSSET, CHOVSSET & CHAVSET ſupereſt.

ΦΎΣΚΑ, vide Poſcam.

PIPENSTAEL, eſt potus quidam in Ducatu Mecklenburgico.

PIRIA, eſt ſuccus ex pirorum fructu expreſſus; vide Cidre.

PIRATIVM, fuit potus veterum vinoſus

nosus ex piris eodem modo ac *Pomatium* paratus.

PIWO, est potus frumentaceus *Polonis* usitatus.

POCVLVM AMATORIVM, respice philtrum.

POMATA, idem quod vinum pomarium.

POMATIVM, fuit potus mollis & liquidus, vinosus, qui ex fructu pomorum hortensium & sylvestrium in aqua macerato simplici, & quasi in putredinem soluto, confectus erat; alii ex succo pomorum expresso parabant, hoc modo & adhuc hodie paratur, & mustum pomorum dicitur, quod abit in liquorem vinosum; vide Mustum pomorum.

PONTAC, dicitur vinum quoddam Gallicum, ab Anglis valde expetitum, sto-

ſtomachicum & egregium tonicum; Gallis VIN DE *P*ONTAC.

POSCA, PVSCA vel ΦΥΣΚΑ veterum, nihil aliud fuit, quam quod ὀξύκρατον Græci dixere.

POSCA LATINORVM, vid. ὀξύκρατον Græcorum.

POSSET, eſt potus apud Turcas uſitatus, qui veteribus Græcis *P*huca audivit; reſpice *P*hucam.

POT, eſt liquor potulentus Braſilienſium, ex radicibus Mandyuccæ, quo ſupra modnm delectantur; præparatio ejusdem eadem fere cum Cica incolarum in inſula Mocha Americæ meridonalis, quam ſupra dedimus; radices enim dictæ vetulis edentulis comminuendæ traduntur, quæ eas in ore gingiva comminutas & emollitas exſpuunt, ubi tunc ſaliva fermenti vel

vel florum cerevisiæ vices habet & liquorum jucundum incolis, nauseatori valde molestum, præbet & porrigit.

POTTACK, est potus Curlandorum, qui ab incolis vocabulo inquilino sic vocatur.

Potus ÆGYPTIORUM, vide ZYTHUM.

Potus ÆTHIOPUM, paratur ex Tamarindis & dicitur ARACH.

Potus ANGLORUM, vide ALAM.

Potus ARABUM dicitur ALFOCA vel ALFUCA.

Potus BABYLONIORUM, respice CEREVISIAM VEPRIUM.

Potus BORUSSORUM, vide MEDE.

Potus BRASILIANORUM, paratur ex Milio & dicitur ABATII.

Potus CURLANDORUM, est POTTACK.

Potus Danorum, vide Oelam & Oeliam.

Potus Domini, eſt Kniesenack.

Potus Floridanorvm, paratur ex ſuccis florum, herbarum & radicum & dicitur Cassinet.

Potus gentis Sclavonicæ, dicitur Oll.

Potus glacialis vel glaciatvs, a glacie ſic dictus; vide glacialem potum.

Potus Græcorum, videatur phuca.

Potvs Hordeacevs, eſt cereviſia ex hordeo, quam vide infra.

Potvs Hispanorvm, vide Ceriam.

Potvs Hebræorvm, dicitur Schecar, & omnes potiones Hebræorum, quæ extra vinum ſumebant, notat.

Potvs Japonensivm, paratur ex oryza, vide Sacche.

PO-

POTVS INDIÆ ORIENTALIS, coquitur ex oryza cum aqua, & vocatur BRVM.

POTVS INDIÆ OCCIDENTALIS, paratur ex pane Caſſava aqua fontana macerato & dicitur PERANAV.

POTVS INSVLARVM CARIBÆARVM, eſt aqua cum Radice Battata cocta; vide MABBVS.

POTVS INSVLÆ MOCHÆ, paratur ex Milio Turcio, quod Maiz vocant, vide plura ſub rubrica CICÆ.

POTVS JVNIPERINVS, eſt decoctum ex baccis Juniperi medicamentoſum, ex quo Lappæ pocula ſua ſumere ſolent.

POTVS LAPPARVM, eſt decoctum ex baccis Juniperinis, quod calidum ab iis, ut a Sinenſibus decoctum & infuſum herbæ Théæ, bibitur; virtutis eſt diureticæ & balſamicæ.

POTVS LITHVANORVM, vide Mede.

POTVS MOSCOVITARVM, eſt vinoſus ex aqua cum melle paratus, vide Mede.

POTVS NIVALIS, fit ex nivis latice ſoluto &c. vid. nivalem potum.

POTVS NORMANNORVM, paratur ex ſucco pirorum & vocatur DU PERE.

POTVS NAVTICVS, eſt vinoſus & fortis, valde inebrians &c. vid. PUNCH.

POTUS PECQUIN URBIS, dicitur SAMPSU vel SAMZOU.

POTVS PERSARVM, coquitur ex foliis &capitibus papaveris &c. vide COCONAR.

POTVS POEONUM, ex Milio & herba conyzæ, vide PARABIAM.

POTVS POLONORVM, paratur ex frumentis & dicitur PIWO.

POTVS POPVLORVM SEPTENTRIONALIVM ſunt Beria, vinum, Mede &c. PO-

POTVS PROTOPLASTORVM, fuit ſimplex pura ac dulcis aqua.

POTVS RADICIS NISI, videatur infuſum Radicis Niſi.

POTVS REGNI MALABARICI, reſpice FVLAM, TVACAM & SVRAM.

POTVS REGNI NIGRITARVM, eſt ſuccus arboris ejusdam ſuaviſſimus &c. vide MIGNOL.

POTVS REGNI PERV, paratur ex oryza & dicitur ACUA.

*P*OTVS RVTHENORVM, paratus ex Milio, BRACHA vocatur.

*P*OTVS SCOTORVM, frumentaceus eſt, HEL & HELA dictus.

*P*OTVS SCYTHARVM, eſt ſanguis equorum.

*P*OTVS SEROTINVS, Germ. ein Schlaff-Trunck/ a tempore ſic dictus, quia veſperi ad invitandum ſomnum ſumitur,

tur, ſed ſæpius propellit potius, quam invitat ſomnum.

*P*OTVS SINENSIVM, vide SAMZOV & SAMPSCHV.

*P*OTVS SYRORVM, vide CERBETTAM.

*P*OTVS TARTARORVM, vide ARAKAN, BRAGGAM, BVZAM, CHVIAM &c.

*P*OTVS TVRCARVM, vide CHAVSET, CVRSIAM, SCERBET &c.

*P*REVSING, eſt cereviſia Dantiſcana, quam alias Joppenbier nominant quam evolve. Omnes reliquas totius Europæ viribus & conſiſtentia, ſyrupo analoga, ſuperare ſcribitur.

*P*SEVDOTHEA, vocatur infuſum aquæ calidæ Europæorum cum foliis Veronicæ, Betonicæ, Teucrii veri (vid. Acta Berolinenſia Medica Tom. I.) Salviæ, Chamæpytidis & multis aliis herbis, foliis, radicibus ac ſeminibus

nibus ſub Europæorum climate natis &c. paratum, non minoris efficaciæ & virtutis, imo ſæpiſſime exoticæ Chinenſium Théæ multo anteferendum.

*P*UNCQ, PUNCH, PUNTSCH, eſt potus gentis nauticæ fortis & vinoſus, multarum virium, magnæ efficaciæ, valde inebrians, paratus ex ſpiritu vini, aqua, ſaccharo & mali citrei ſucco. vid. Palopuntz.

*P*USCA, vide Poſcam.

R.

RACK, idem quod Arack.

RAMENACH, eſt potus civitatis Glückſtadienſis in Ducatu Holſatico, cum enim, Regis cujusdam Daniæ juſſu, incolæ dictæ urbis aliquando Hamburgenſem coquerent cereviſiam, & Regi ſuo humillime ad deli-

ban-

bandum offerrent, gustavit Rex dicens: Es rahmet ihm was nach, unde hæc cerevisia appellationem impetravit, quod in hunc usque diem Ramenach vocitetur.

RAMMELDEVS vel ROMMELDEIS, est cerevisia Ratzeburgensis, saporis vinosi ac grati, ebrietatem facile, quam quibusdam in locis einen Rummel/ er hat sich einen Rummel getruncken/ unde cerevisia forsan hæc dicta, vocant, conciliat.

RASTRVM, vide cerevisiam Lipsiensem.

RATAFIA, est nihil aliud, quam species quædam aquæ vitæ, quæ superiori in Saxonia haud infrequenter bibitur.

REVTERLING, eadem est cerevisia ac Keuterling, quam vide supra.

ROM-

ROMMELDEIS, vide Rammeldeus.

Ros, raro bibitur, eſt potus alias tenuis & purus.

Ros solis, eſt quædam aquæ vitæ ſpecies.

Rosolio di Persico, nihil aliud eſt, quam ſpiritus vini ſuper contuſos Perſicorum nucleos cohobatus & deſtillatus, vulgo ſpiritus nucleorum Perſicorum.

Rum, eſt potus ſaccharatus, nempe aqua, in qua ſacchari certa portio ſoluta eſt; vel eſt etiam ſpiritus vini ex ſacchari recrementis vel ſaccharo viliſſimi pretii deſtillatus; copioſe paratur in India, ubi ſaccharum ex cannis ſacchariferis exprimitur & excoquitur; nautæ tempeſtatum reliquorumque periculorum metum, marisque tædium, indigenæ autem ſuas curas,

calamitatesque hocce ſpiritu depellere optime ſciunt; Germanis audit prior potio, Zucker-Waſſer/ & poſterior, Zucker-Brantwein. vid. plura dans l'Hiſtoire naturelle du Cacao & du Sucre.

RVMMELDEVS, vide Rammeldeus.

S.

SABAJA & SABAJUM, potus fuit Illyricorum ex frumento.

SACCHE, Japonibus & Sinenſibus eſt potus ex Oryza confectus, nuncupatus Sacche, quo vini loco in menſis utuntur.

SÄHL DEN KEERL, eſt potus regionis Hadeliæ (des Landes Hadeln) quæ ad Ducatum pertinet Lauenburgicum.

SAMPSÙ vel SAMPSCHÙ, ita ex relatione cujusdam amici, qui per decem annos, & quod adhuc excurrit, in Sinen-

nensium Regni ſplendidiſſimi urbe primaria, Pecquin, cum uxore ſua habitavit, vocatur potus incolarum ex Oryza ab edentulis mulierculis gingiva triturata & confracta, in ollam capacem exſputa, & ſic Zymoſin adepta. Extra hunc potum communiſſime ab incolis aqua dulcis bibitur; evolve quoque Neuhofium in ſeiner Geſandſchafft der Oſt-Indiſchen Geſellſchafft in den vereinigten Niederlande p. m. 52.

Samzou, idem quod sampſu.

Sanguis equorum, hunc scythæ ſubinde bibere dicuntur.

Sapa, potus ex Muſto ad mediam partem decocto & inſpiſſato, dulciſſimi ſaporis.

Scerbet, Sorbet, & Sorbetum, eſt potus jucundiſſimus Turcis &

Ægyptis æſtivo tempore valde familiaris, paratus ex ſaccharo, ſucco limonum, Moſcho, Ambra & aqua Roſarum, vel interdum etiam tantum aqua ſimplici, quem poſt Caffée potus uſum in conviviis ſuis hoſpitibus porrigere conſvevére.

SCHECAR, fuerunt potiones Hebræorum, quæ extra vinum ſumebantur. Sunt qui putant Schekar veteris teſtamenti fuiſſe ſaccharum recentiorum, ex quo Judæi eruditi fuiſſent parare potum inebriantem hilaresque animos hominum reddentem, vide plura apud M. Joh. Matheſium in poſtillis montanis (Berg-Poſtille) ſive Sarepta, fol. x. qui liber anno 1578. Norimbergæ in folio publici juris factus, & ſunt in primis etymologiæ in eo notabiles.

SCHEPS,

SCHEPS, eſt cereviſia triticea Uratislavienſis, generoſa, aſt turbida, valde tamen corpus nutriens; mirum in modum laudatur, quæ propter excellentem virtutem in ſenibus tanquam confortans exhibetur, imo inſtar medicamenti confortantis aſſumitur.

Scheps caput aſcendit, neque ſcalis
indiget ullis,
Seſſitat in ſtirnis, mirabilis intus in
hirnis,
O Scheps, Scheps, te libenter bibit
omnis plebs.

SCHIEFFMUMME, vide Mumiam.

SCHIETSACK, vide Clapit.

SCHLAFFTRUNCK, vide potum ſerotinum.

SCHLUNTZ, potus haud adeo ingratus lupulo conditus brunnus & hordeaceus, coquitur in Thuringiæ Me-

tropoli, Erfurto dicta; saluberrimus deprædicatur a Jul. Bernh. von Rohr in seiner compendieusen Haußhaltungs Bibliotheck pag. 193.

SCHÖPS, vide scheps.

SCHÜTTEKAPPE, est cerevisia hordeacea, quæ in Cœnobio Rittershusano prope Brunsvigam coquitur, cujus nominis etymon nos latet; ob salubritatem, saporisque jucunditatem maxime se commendat.

SEBANSCON, est vinum Æthiopicum ex fructibus.

SECCO, est vinum Hispanicum dulce & generosum.

SECT est vinum quoddam album generosum dulce Hispanicum, sic dictum, quod in utribus seu saccis in Hispania circumvehatur; Hispani Secco vocitant. Optimum quod ex insulis

ſulis Canarienſibus, VINUM CANARINORVM vel CANARIENSE, Germ. CANARIEN SECT, apportatur.

SICERA, fuit potus Hebræorum inebrians, paratus vel ex frumento, vel pomorum pirorumque ſucco & in ſacro bibliorum codice nunquam non vino opponitur; qui hunc Judæorum potum conficiebant, Siceratores appellabantur. Sicera & Σίκερα, vocabulum origine Hebræum, a radice שֵׁכָר, Schochar, ebrius fuit, quam vocem Græci interpretes Σίκερα reddiderunt, hinc Galli potionem illam ex pomis, quam conficere ſolent, SIDRE vocare amant. In genere denotat Sicera quemlibet potum inebriantem, ſive ſit potus confectus ex polenta, ſive ex ſucco fructuum. Videantur plura de hoc Judaico potu apud autores de Anti-

tiquitatibus Judæorum v.g. apud Scultetum in Exercit. Evang. lib. I. cap. XVI. Leighium in Criticis ſacris pag. 540. ſub voce Σίκερα; Ravanellum in Lexic. Concordant. ſeu Bibliotheca ſacra. Joh. Michaël. Dilherrum diſput. philolog. pag. 9. &c. Rabbi Aben Eſra ſcribit, Siceram eſſe potum ex melle & Dactylorum pulpa, quo cum vero reliqui non conſentiunt ſcriptores.

SIDRE, eſt potio Gallorum ex pomis confecta, cujus vocis origo haud dubie videtur ex Hellade, nempe ex Σίκερα, quæ potum Judæorum inebriantem extra vinum denotat, orta. vide Siceram & Cidre.

SORBET vel SORBETVM, vid. Scherbet.

SORBIVM, eſt potus vinoſus vel cereviſia talis ex ſorbi fructus ſucco fermentatione parata.

SPI-

SPIRITUS ARDENS, eſt vinum ardens ex frumento, aliisque rebus deſtillatione per veſicam productum.

SPIRITUS LACTIS, eſt ſpiritus fortis Sinenſium inebrians, deſtillatione ex lacte elicitus.

SPIRITUS VINI, eſt ſpititus frumentaceus ardens, maxime celebris in Europa, paratus ex frumenti ſpeciebus, fecibus vini & cereviſiæ, ſuccis pomorum &c.

SPIRITUS VINI ÆTHIOPUM, deſtillatur ex Oryza, & dicitur ARACK.

STÄFFELIN, eſt cereviſia, quæ Franckofurti ad Viadrum braſſicatur.

STÖRTENKEERL, eſt cereviſia Derenburgenſis.

STUMMER WEIN, eſt muſtum arte a fermentatione prohibitum. vide AIGLEUCOS.

Sura, potus dulcis eſt in Regno Malabarico; vide Tuacam.

T.

Taddi, Taddy & Tuaca, eſt potus in Regno Malabarico uſitatus de Palma Jndica, quæ nuces fert, quas Cocos vocitant; incidunt nempe incolæ arboris dictæ ramos & ad eos vaſcula anguſtioris orificii appendunt & alligant, in quæ vaſa ſuccus ex ſauciatis ramis exſtillat, quem collectum pro potu familiari & quotidiano uſurpant; dulcis eſſe inſtar muſti dicitur, ſuavis, ſtomacho gratus, calidisque affectibus hepatis inprimis & renum utiliſſimus, longævosque reddere incolas perhibetur; vide plura apud Mundium in oper. ſuis.

Thea Chinensis, vel Tzia, potus: & in China & Japan olim & nunc familia-

miliaris adhuc; paratus ex foliis fruticis Tſiaa vel Théh cum aqua calida vel lacte animalium tali; hocce infuſo & Europæi valde delectantur.

THEA BRABANTICA, eſt infuſum foliorum Myrti Brabanticæ aut Anglicæ cum aqua calida.

THEE DE BOUT vel BOUY, eſt decoctum florum & foliorum cujusdam ſpeciei Théæ Chinenſis, quæ folia brunna intermixtis albis floſculis habet, quæ non ut vulgaris Théæ folia infuſione, ſed levi & leni coctione extrahuntur; differt quoque a communi Thea colore, qni ad rubedinem inclinat, & ſapore, qui dulcis exiſtit.

THEA HUNGARICA, eſt infuſum herbæ Botryos Mexicanæ cum aqua calida, de qua legi meretur viri excellentiſſimi atque conſultiſſimi, Dn. Joh.

Hadriani Slevogtii programma de Thea Romana & Hungarica, quod Jenæ 1721. prodiit.

THEE DE LIMA, a Regni Peruviani Regia ſic dicta, panaceæ vices cum aqua infuſa ſupplere creditur; paratur ex foliis caprariæ Peruvianæ agerati foliis cum aqua calida; vocatur quoq; THEE DE PARAGAVI; vid. plura in Ephemerid. Natur. Curioſor. Cent. vj. An. 1717. in Appendic. diſſertat. nempe epiſtol. Dn. Lochneri de novis & exoticis Thée & Coffé ſuccedaneis &c. pag. 150.

THEA MEDICAMENTOSA, dicitur, quando aqua calida ſuper herbas medicinales, radices, ſeminaque v. g. Herbam Salviæ, Veronicæ, Betonicæ, Teucrii &c. Rad. Glyzyrrh. ſem. Aniſi ſimplicis & ſtellati, quod Badian vocant,

cant, &c. funditur, quod infuſum a quibusdam in morbis loco Thée potus ordinarii bibitur. Germ. Kräuter-Thée.

THEE DE PARAGAVY, vide Theam de Lima.

THEA MEXICANA, eſt infuſum herbæ atriplicis ſuaveolentis Americanæ Moriſſonii ſeu Botryos Mexicanæ &c. vid. Frid. Lochnerum in diſſertat. epiſtol. de novis & exoticis Thée & Coffe ſuccedaneis, quæ proſtat in Ephemeridibus Nat. Curioſor. Cent. vj. An. 1717. pag. 147. vocatur quoque Thée Romanum, quod vide infra.

THEA ROMANA, idem infuſum cum infuſo Théæ Hungaricæ & Mexicanæ; vide Theam Hungaricam & Mexicanam.

THEA ROSEA, eſt infuſum tenero-

rum ſylveſtris Roſæ foliorum fragrantium cum aqua calida; vide Ephemerides Germanor. Acad. Natur. Curioſor. Cent. III. & IV. Obſervat. 199. p. 473.

THEA SILESIACA, idem cum Thea Romana & Hungarica.

THEA TARTARORVM, Orientalium, eſt infuſum foliorum Thée cum lacte & ſale.

TIBISOLI, dicitur cereviſia hordeacea brunna ſuaviſſimi ſaporis & odoris, quæ in monaſterio Crucis Brunſvigæ braſiatur.

TOLLER WRANGEL, quam & Schöps vocitant, eſt cereviſia urbis Uratislavienſis, quam evolve.

TSCHERBET, idem quod Scherbet.

TVACA, vide Taddy vel Suram.

TZIA, vide infuſum Theæ Chinenſis.

U.

Uraqva, eſt ſpiritus ardens Indorum ex oryza.

V.

Vinum, nobiliſſimus uvarum ſuccus, omnibus liquoribus tot nominibus præponendus; poſt diluvium univerſale a Noacho in Oriente primum inventus & ad Occidentem deinde, & in noſtra tempora, quibus mirum in modum laudatur & diligitur vinum bonæ notæ, propagatus fuit, cujus virtutes, qualitates, nobilitas ac præſtantia nullo egent præconio.

Vinum Absynthites, vinum eſt medicamentoſum artificiale, infuſione Muſti nempe vel vini ſuper herbam Abſynthii amari, ventriculi debilitati egregie conducit.

Vinum Acaciae, nomen potius potionis

tionis medicamentoſæ, quam ordinarii potus meretur; macerantur flores acaciæ cum vino.

VINVM ÆTHIOPICVM, paratur ex fructibus; vide Sebanſcon.

VINVM EX ANANASA, eſt ſuccus ex Ananaſa, fructu molli coniformi Americanorum, vinoſus, dulcis & jucundiſſimi ſaporis; egregie refrigerat æſtuantem ventriculum, bilioſis & calidis conſtitutionibus & naturis hinc optime convenit. vid. plura apud Michaël. Frid. Lochnerum tractat. de Ananaſa.

VINVM ARDENS, vide ſpiritum vini.

VINVM CERASORVM, eſt vinum ex ſucco ceraſorum nigrorum, ſaccharo & aromatibus, inprimis Cinnamomo & Caryophyllis aromaticis &c. vide KIRSCHWEIN.

VI-

VINUM CYDONEUM vel CYDONEATUM, eſt ſpecies Pomatiorum, vel ſuccus vinoſus ex malis cydoneis. Stomachicum eſt & tonicum, adſtringens quoque in alvi nimia laxitate. QVITTENWEIN.

VINUM EDENTULUM, ſic vocatur Plauto Comico in Pænulo vinum, quod non mordet.

VINUM ENULATUM, eſt artificiale vinum ex Helenii radicibus vino maceratis; vel muſtum, quod cum dictis radicibus deferbuit; Germ. ALANTWEIN.

VINUM ETHICUM, οἶνος ὁ ἠθικὸς, ſic vocatur Ariſtoteli in rhetoricis vinum modeſtum & boni moris; ſunt qui de vino percolato intelligendum velint ἀπὸ τοῦ ἠθεῖν.

VINUM HIPPOCRATICUM, eſt vinum multis aromatibus, inprimis cinnamo-

momo &c. imprægnatum. vide Hippocras.

VINUM HORDEACEUM, Vinum ex Hordeo, οἶνος ἐκ κριθῆς, Wein aus Gersten/ ita veteribus cerevisia audivit ob triplicem rationem, quia extra vinum nullum alium potum, qui inebriandi polleret facultate, habebant; secundo, quia odore, sapore & virtutibus interdum & colore vinum æmulabatur; tertio, quia vini supplebat vices in ejus defectu, locis nempe, ubi nullus ejus proventus. vibe Theophrastum de plantis & Strabonem.

VINUM JAVENSIUM, est potus ex Oryza ARACLE dictus.

VINVM LYMPHATVM, est vinum omnis generis, inprimis tamen fortissimum, a quibusdam lympha, id est, aqua dilutum & studio adulteratum; an

an citius inebriet, quam purum, minime nobis persuademus, vide tamen autores de vino lymphato.

VINVM EX MILIO, nihil aliud est, quam potus ex Milio, Lusitanis in usu.

VINVM MONTIS VESUVII, vide Neapolitanische Thränen.

VINVM OCAIBA, est potus in Brasilia ex pomis Ocaibæ contusis & pressis lactescens, qui depuratus inebriat, vide Marggravium & Mundium.

VINVM OPERARIUM, Romanorum, quod scilicet operariis & ejusmodi hominibus porrigebatur &c. vide LORAM.

VINVM PACOBEB, est potus in Brasilia ex fructu arboris Pacobebe.

VINVM PALMEVM, ex Dactylis fructu Palmarum, potus paratus vinosus suavissimus in Syria & Judæa, ast capiti gravis & adstringens.

VINVM PIRARIUM, est potus vinosus ex piris; vide PIRATIVM & CIDRE.

VINVM POMARIVM, est potus vinosus ex pomis; vide POMATIVM & CIDRE.

VINVM RUTACEUM, est vinum artificiale medicamentosum, quod venenis resistit & castos reddere creditur, dicitur Rutaceum ab ingrediente Herba Rutæ. German. RAUTENWEIN.

VINVM SUFFOCATUM, dicitur, quando Cinnamomum, Cardamomum & alia aromata & aromatica vino injiciuntur

untur & calefiunt ad ignem, quod deinde calidum jejune bibitur; Belgis & Anglis familiari in usu; sæpe mictionem parit guttalem & stranguriam.

VINVM TRITICEVM, ex maltho triticeo parata cerevisia sic audit, sic dicta, quoniam non aliter ac vinum inebriat.

VINVM VIPERINVM, est vinum artificiale Italorum ex carne viperarum cum vino; laudatur colorem cutis elegantem reddere & plurimum ad formositatem, corporisque pulchritudinem conferre.

W.

WITTE, est cerevisia Academiæ Chilonensis Ducatus Holsatici.

WITTENKIEL, vocatur cerevisia Schœningensis alba in Ducatu Brunsvigio, æmulatur Breyhanam, sed valde tenuis est.

WÜRTZE, sic Servestanam a jucundissimo & quasi aromatico, quem præ se fert, sapore dictam reperimus; Würtze enim signat aromata, & ob saporem virtutesque aromaticas, dum modice calefacit & ventriculum debilem ac languidum roborat, hanc cerevisiam incolæ dictæ urbis Würtze appellarunt; forsam etiam quia magnæ durationis, non aliter ac res aromatibus conditæ.

Y.

YORKSHIRE-OEL, totius Angliæ est cerevisia optima, quæ omnes reliquas

liquas bonis qualitatibus ſuis ac virtutibus ſuperare ſcribitur.

Z.

ZAVNA, Æthiopum potus fuit ex hordeo.

ZERVESTANA, cereviſia Hordeacea eſt brunna, ab urbe, in qua braſſicatur, ſic dicta, ſaporis optimi, hinc verſus:

Zerbſter Bier und Rheinſcher Wein/
Darbey wollen wir luſtig ſeyn.

ZITVS, ZITTVS, ita Syri Ægyptiorum potum frumentaceum vocarunt.

ZITZENILLE, dicitur cereviſia Nauenſis craſſa & inebrians, de qua diſtichon quoddam addere placet:

Wer Zitzenille trincken will/
Der muß drey Tage liegen ſtill.

ZV-

ZVCKERBRANTWEIN, vide Rum.

ZVCKERWASSER, vide Rum, it. HYDROSACCHARVM.

ZVTHVS, ita Ægyptiorum potus frumentaceus a Daniele Heinſio vocatur.

ZYTHVS, fuit antiquitus Ægyptiorum potus frumentaceus ex Hordeo, quem noſtris his temporibus Bieram & Breyhanam vocamus.

FINIS.

